
Nog wat Linux ●

Cees Jacobs

Als je aan het gros van de Linuxgebruikers vraagt met welk OS ze werken, zal het antwoord meestal zijn: *Ubuntu*. Achterliggende redenen dat Ubuntu zo veel gebruikt wordt, zijn de gemakkelijke installatie en de compleetheid van de distributie. Voorts speelt de enthousiasme achterban en de promotie natuurlijk mee. Maar is dat terecht? In Linux-land zijn er heel veel soorten distro's, soms afgeleiden van elkaar. Ubuntu heeft Debian als oorsprong. Van Ubuntu dat Gnome als desktop heeft, is *Kubuntu* ontstaan die KDE als desktop heeft.

Twee andere distro's die zeker de moeite van het proberen waard zijn, zijn *Fedora* en *Open SUSE*. Van Fedora is nummer 9 uitgekomen en van OpenSUSE nummer 11. Bij de meest grotere OS-en is het gebruikelijk dat er elk half jaar een nieuwe versie wordt uitgebracht. Met nieuwe ontwikkelingen en nieuwe mogelijkheden en tal van verbeteringen. En zeker tot op heden niet de problemen zoals we die in Vista hebben en andere Window's OS-en hebben meegemaakt. Van driverproblemen is bij de introductie van een nieuw systeem is over het algemeen geen sprake. Dit komt omdat de ontwikkeling van een nieuw systeem wordt ondersteund door heel veel ontwikkelaars in het veld. Iedereen kan zijn bijdrage leveren en de systemen worden getest door legio vrijwilligers over de gehele wereld.

Fedora

In 2003 besloot Red Hat volledig commercieel te gaan en om de thuis gebrui-

kers ook te kunnen blijven bedienen, besloot men Fedora Core op te zetten. Fedora heeft buiten zijn directe functie als desktopdistributie ook nog een andere belangrijke functie: met het Fedora-project hoopt Red Hat een grote gebruikersgroep te creëren die actief mee ontwikkelt aan Fedora. Red Hat hielp in het begin nog hard mee aan de ontwikkeling, maar naarmate de tijd verder is verstreken, is dit steeds meer op de schouders van de gemeenschap terechtgekomen. Alle goede ontwikkelingen worden door Red Hat overgenomen in zijn server-software. Er is een uitgebreid aantal smaken distro's te downloaden: voor de 32 bits markt, 64 bits, servers, aangepaste distro's voor een speciale groep gebruikers, netwerkdistro's, live distro's, distro's met een vaste desktopkeuze: KDE, Gnome, XFCE. Voor extra software werd Fedora Extra uitgebracht, voor nog meer software.

Na het uitbrengen van Fedora Core 6 is dit principe losgelaten en zijn Fedora Core en Fedora Extra samengevoegd tot Fedora. Op 13 mei is de jongste loot voor download aangeboden Fedora 9.

In vogelvlucht een korte beschrijving van het installeren van Fedora 9 'Sulphur', op uw PC:

U begint met het downloaden van de DVD van <http://fedoraproject.org/get-fedora> en maakt uit de keuze uit de verschillende besturingssysteem varianten passend bij de processor die in de pc zit. Dus i386 voor 32 bits en x86_64 voor het 64 bits besturingssysteem. Nadat u de ISO

gedownload hebt, brandt u hier een DVD van. Of als u met een virtuele PC aan de gang wil, kunt u deze meteen 'mounten', koppelen aan de virtuele PC. Vervolgens gaat u de pc opstarten met de gebrande dvd. U moet erop letten dat in het bootmenu de keuze van opstarten eerst valt op de DCD/CD driver. Moderne BIOSen geven ook die keuze bij het opstarten door bijv. op F8 te drukken. Er komt dan een menu, waar u de volgorde van opstart devices kunt kiezen; in ons geval zetten we de DVD als eerste.

Na het opstarten verschijnt 'Grub' met een grafisch opstartscherm, daar in kun je een aantal zaken instellen: taalkeuze, schermkeuze. Vervolgens kies je voor installeren op de harde schijf. Hierna start Anaconda op, de installatie-tool van Fedora. Deze vraagt eerst de bronsschijf te controleren. Keuze maak je door de pijltjestoets en entertoets. Je hoeft van het controleren geen gebruik te maken. Maar dan is er wel een zeker risico dat de installatie halverwege wordt afgebroken. Na deze stap wordt de grafische variant van Anaconda opgestart; je krijgt een keuze voor de taal van je besturingsstelsel, je model toetsenbord. Hierna moet de root (administrator) worden aangemaakt. Alles moet worden beveiligd met wachtwoorden, het systeem controleert op zwakke wachtwoorden. De 'root' is diegene die de software installeert en aanpassingen in het systeem maakt. Dat wil niet zeggen dat u niets onder uw eigen naam kunt installeren, u moet dan het root-wachtwoord invoeren en vervolgens kunt u installeren wat u wilt. Hierna vraagt Anaconda waarop geïnstalleerd moet worden: welke schijf, zelfs een grote USB-stick is mogelijk. Linux kan zich installeren naast een bestaand Win-

dows-systeem. Via Grub kunt u dan kiezen of Fedora of Windows moet worden opgestart. Bij weinig ervaring met installaties van OSen anders dan Windows, is een waarschuwing wel op zijn plaats. De MBR kan worden beschadigd, waardoor Windows niet meer zal starten. Dit is zeker wel op te lossen maar niet voor een ieder weggelegd. Mijn keuze: neem een andere schijf of probeer het eens met een USB-stick. Bij de keuze van een USB-stick moet de BIOS u wel de keuze en mogelijkheid geven om via een USB-stick op te kunnen starten. Na het partitioneren/formatteren van de doelschijf gaat u naar het volgende scherm. De verbinding met het netwerk/internet moet worden aangegeven, meestal is via automatisch DHCP voldoende, wanneer u een rechtstreekse verbinding heeft via een netwerkkaart. Het volgende scherm vraagt u een keuze te maken uit de verschillende desktops: KDE, GNOME, XFCE en naar het softwarepakket dat er moet worden geïnstalleerd. U kunt ook nadat de installatie is gebeurd, nog een andere desktop installeren. Hierna vindt het eigenlijke installatie proces plaats. Na een twintig minuten start het systeem opnieuw op. De eerste keer dat het systeem opstart, wordt de software op de hardware afgesteld: geluidskaart, testen van het netwerk, modem-check. Hierna moet de systeemtijdklok worden ingesteld en de gebruikers worden aangemaakt. Vervolgens na het goed doorlopen van deze procedure komt u bij het opstartscherm, waarin u aangeeft wie er gaat inloggen. Na de inlogprocedure start KDE, Gnome of desktop van uw keuze op. En dan begint de ontdekking van een heel stabiel, uitgebreid en sterk systeem.

Configuratieproblemen

Zoals opgemerkt beschermt Linux zich zelf goed; er staat een programma op, dat heet *Sellinux*.

MP3-tjes afspelen, DVD's afdraaien, NVIDIA, ATI grafische kaart.

In de Verenigde Staten is het in verband met de wet DMCA strafbaar indien men een beveiliging op een DVD of CD omzeilt. Omdat in de meeste gevallen DVD's en CD's voorzien zijn van een beveiliging. Dat heeft ervoor gezorgd dat u tot uw ongetwijfelde ontstemming geen DVD's kunt draaien. De Linux-ontwikkelaars wilden kennelijk voorkomen dat hun product als illegaal zou worden beschouwd. Nu is het zo dat de DMCA-wet in Europa niet geldt, dus willen we het systeem toch zover krijgen DVD's te kunnen afdraaien. Als u een DVD in de DVD-drive doet, zal Totem of Kafeine opstarten. Vervolgens zal er popup verschijnen met de melding dat Totem geen DVD's kan spelen.

MP3

Ook deze codec zit standaard niet in de meeste Linux distro's, vanwege 'illegaal in de VS' en wegens octrooien en kopieerbeveiliging. Echter als je een MP3 af wilt draaien, krijg je een andere melding: je kunt namelijk de codec aanschaffen. Dus we hebben met een mank OS te maken? Welnee, wat we moeten gaan doen, is het volgende: we gaan een abonnement op een extra repository nemen. Een repository wordt door een grote groep ontwikkelaars onderhouden. We gaan naar

www.livna.org en kiezen voor het OS dat wij hebben: 32, 64 bits. De server staat in Europa en heeft dus niets van doen met de Amerikaanse wetgeving. Vervolgens wordt het bestand ingelezen en zal het systeem vragen om uw root-wachtwoord en na goedkeuring vragen of de sleutel van de site door u wordt geaccepteerd. U moet hier bevestigend op antwoorden. Daarna gaat u het software-installatieprogramma opnieuw laten inlezen. Vervolgens installeert u Totem-Xine, VLC, AmaroK nonfree codec's. En ziedaar: nu kunt u wel mp3's afdraaien en DVD's afspelen. In Livna zijn nog tal van andere interessante software te vinden.

NVIDIA/ATI

Bij de eerste keer opstarten van het OS zal de grafische kaart niet volledig worden aangesproken. Van 3D is geen sprake, vaak kunt u wel alle resoluties instellen. U zult dus de drivers moeten installeren voor uw videokaart. Omdat NVIDIA/ATI-software gesloten is, wordt gebruik extra moeilijk gemaakt. Linux werkt alleen met open software (principe is al een aantal keren besproken in voorgaande uitgaven van dit blad). Op de site van NVIDIA staat hoe u de kaart voor Linux kunt configureren. Dat moet via de command line, voor velen een niet aantrekkelijke gedachte. En ziedaar komt Livna weer van pas: alle benodigde drivers kunt u via software toevoegen installeren. Veel succes!

Software-reviewers, auteurs, handen-uit-de-mouwen-stekers, realisten, idealisten, organisatoren, presentatoren versterk de DOSgg! *Help!*